

ASIA

Luonnonsuojelulain 126 §:n mukainen päätös, metsänkäyttöilmoitus
1-2024-25128, Kauhava

KÄSITTELYVAIHEET ETELÄ-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSESSA SEKÄ ASIASSA SAATU SELVITYS

Vireille tulo

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on saanut yhteydenoton koskien kanahaukan pesän huomioimista 27.8.2024. Suunnitelluista hakkuista on jätetty metsänkäyttöilmoitus 1-2024-25128. Kanahaukan elinympäristöön kohdistuvista hakkuista lähtee hakkuuoikeudenhaltijalle ja maanomistajalle automaattinen ohjekirje Metsäkeskuksesta. Se ei tule tiedoksi ELY-keskukselle. Tässä tapauksessa yhteydenotto ELY-keskukseen tuli hakkuuoikeudenhaltija kautta.

Tarkastus

ELY-keskus teki kiinteistön 233-412-10-8 alueelle maastokäynnin 8.1.2025. Käynnille osallistuivat [REDACTED] (maanomistajat) ja [REDACTED] (Stora Enso Oyj). Käynnin tarkoitus oli todeta kanahaukan pesän nykytila ja arvioida pesän turvaamiseksi riittäviä toimia metsänkäytössä. Maastossa tehdyistä havainnoista on tehty lausunto 30.1.2025 (EPOELY/485/2025), joka on annettu maanomistajille tiedoksi. ELY-keskus arvioi lausunnossaan, että maastokäynnillä tehtyjen havaintojen, varsinkin pesän hyvän kunnon perusteella, kysymys on todennäköisesti pesästä, jota kanahaukka käyttää toistuvasti.

Muu asiassa käyty viestinvaihto

Maastokäynnin jälkeen ELY-keskus on saanut maanomistajilta 23.3.2025 tiedon, että hakkuuoikeuden haltija olisi luopumassa suunnitelluista metsänhakkuista ELY-keskuksen antaman lausunnon vuoksi. Viestissä todetaan, että kiellosta aiheutuu kokonaisuudessaan tappiota 14 000 € ja asiasta vaaditaan rajauspäätöstä.

Kuuleminen

ELY-keskus varasi 22.4.2025 maanomistajalle sekä hakkuuoikeuden haltijalle tilaisuuden lausua hakkuiden mahdollisesta kieltämisestä luonnonsuojelulain 126 §:n nojalla. Hakkuuoikeuden haltija jätti asiassa vastineen 30.4.2025. Vastineen mukaan Stora Enso ei tule suorittamaan hakkuita alkuperäisen, ELY-keskuksen hylkäämän,

suunnitelman ja metsänkäyttöilmoituksen mukaisesti. Stora Enso voi suorittaa hakkuut ELY-keskuksen antaman ohjeistuksen mukaisesti, joka perustuu Luomuksen ohjeistukseen kanahaukan pesän huomioimisesta hakkuussa. Hakkuut voidaan suorittaa ELY-keskuksen antaman ohjeistuksen mukaisesti, mikäli maanomistaja tähän suostuu.

Maanomistajat jättivät asiassa vastineen 2.5.2025. Vastineessa todetaan muun ohella, että ELY-keskuksen lausunnossa toteama rajausta aiheuttaa merkittävää taloudellista haittaa. Lisäksi ELY-keskuksen tulkintaa luonnonsuojelulain (9/2023) 70 §:n 3 mom. ei pidetä oikeana. ELY-keskuksen tulkintaa pidetään kohtuuttomana ja lainvastaisena.

PÄÄTÖS

ELY-keskus kieltää maanomistajia toteuttamasta metsänkäyttöilmoituksessa **1-2024-25128** ilmoitettuja hakkuita siten, kun ne uhkaavat kanahaukan pesää. Pesäpuun *lähiympäristö* säilytetään luonnontilaisena 20 metrin säteellä. *Lähiympäristön* ulkopuolella aina 50 metriin asti (säätövyöhyke) saa tehdä ainoastaan poimintahakkuita. Säätövyöhykkeellä on säästettävä alueen metsäisyys ja peitteisyys. Mahdolliset poimintahakkuut saa toteuttaa kanahaukan pesimäkauden (15.3.–31.7.) ulkopuolisena ajankohtana.

Muilta osin metsänkäyttöilmoituksessa ilmoitettuja hakkuita ei rajoiteta tällä päätöksellä.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain 126 §:n mukaan jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Luonnonsuojelulain 70 §:n 1 mom. 2 kohdan mukaan kiellettyä on rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen. Edelleen 3 mom. mukaan edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu pesän vahingoittaminen on kiellettyä lisääntymiskauden ulkopuolella vain, jos kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Valtioneuvoston asetuksella yksilöidään tässä momentissa tarkoitettut eläinlajit.

Oikeudellinen arviointi

Metsänkäyttöilmoituksessa olevalla kuviolla (x) on ELY-keskuksen maastossa tekemien havaintojen perusteella kanahaukan pesä. Havainnot on tehty ELY-keskuksen edustajan toimesta yhdessä maanomistajien kanssa.

Luonnonsuojelulain 70 §:n 3 mom. mukaan eläimen pesä on suojeltu ympäri vuoden, jos eläinlaji käyttää samaa pesää toistuvasti. Säännöksen taustana on hallituksen esityksen mukaan (HE 76/2022 vp) selkeyttää Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisussa C-252/85 (*komissio v. Ranska*)¹ todettua, jonka mukaan lintudirektiivin² 5 artiklan b ja c kohtien kieltoja on sovellettava ilman ajallisia rajoituksia. Keskeytymätön lintujen elinympäristön suojelu on tuomioistuimen mukaan välttämätöntä, koska monet lajit käyttävät uudelleen aiempina vuosina rakentamiaan pesiä, eikä suojelun rajoittaminen koskemaan vain tiettyä ajanjaksoa ole siten yhdenmukainen direktiivin kiellon kanssa. KHO:n päätöksen KHO 2022:37 mukaan rauhoitusäännösten tarkoituksena on suojata lintujen pesiä ja lisääntymistä paitsi erityisesti lisääntymisaikana myös riittävästi lisääntymisajan ulkopuolella lajikohtaisen käyttäytymisen niin edellyttäessä.

Valtioneuvoston asetuksella ei toistaiseksi ole yksilöity tässä momentissa tarkoitettuja eläinlajeja. Ottaen huomioon lintudirektiivin, unionin ja korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännön sekä hallituksen esityksessä todetun, ELY-keskus katsoo, että säännöstä tulkitessa voidaan ottaa huomioon eläinlajien ekologiset piirteet, elintavat ja tarve hyödyntää lisääntymisessä aiempina vuosina rakennettuja pesiä. Kanahaukka on toistuvasti samaa pesää käyttävä laji, joten sen pesä on suojeltu myös lisääntymiskauden ulkopuolella. Kanahaukka on pari- ja pesäpaikkauskollinen; erityisesti koiraslinnut palaavat samalle reviirille vuosittain. Reviirillä sijaitsee usein 2–3 (enimmillään seitsemän) pesää, joita käytetään ilman säännönmukaisuutta. Suomessa vanhin tunnettu pesä pysyi asumiskelpoisena 28 vuotta ja pitkäikäisin reviiri, joka on yhä kanahaukan asuttama, tunnettiin jo 1950-luvulla. Kanahaukka voi elää rengaslöytöjen mukaan yli 20-vuotiaaksi.³ Johtopäätöksensä ELY-keskus katsoo, että hyväkuntoisen ja kanahaukan menestyksellisen lisääntymisen mahdollistavan pesän olemassaolo riittävät osoittamaan, että kyseessä on lajin toistuvasti käyttämä pesä.

Maanomistajien vastineessa on todettu, että eläimen ekologian lisäksi asiassa tulisi arvioida myös käyttöoikeuden rajoituksen korvaamista

¹ Tuomio 27.4.1988, C-252/85, *komissio v. Ranska*, EU:C:1988:202.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY luonnonvaraisten lintujen suojelusta.

³ Pekka Rusanen SYKE / LK, 4.10.2017: Suomessa pesivien lintulajien pesä- ja pesäpaikkauskollisuus OHKE-hanke

perustuslain omaisuudensuojan kannalta. Vastineessa viitatussa perustuslakivaltiokunnan lausunnossa PeVL 67/2022 vp on todettu, että omaisuuden käyttörajoituksen korvaaminen on yksi kokonaisarviointiin vaikuttava osatekijä, joka otetaan huomioon valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa siitä, onko käyttöoikeuden rajoitus omaisuuden perustuslainsuojan kannalta sallittua. Luonnonsuojelulain 70 §:n aiheuttamista käyttöoikeuden rajoituksista ei ole säädetty korvausta luonnonsuojelulain 111 §:ssä. Lainsäätäjä on todennäköisesti arvioinut, että 70 §:n aiheuttamista rajoituksista ei muodostu korvattavaksi tulevaa merkityksellistä haittaa. Edellä mainitussa perustuslakivaliokunnan lausunnossa on myös katsottu, että ehdotettu sääntely käyttörajoitusten korvauksista ei muodostu ongelmalliseksi perustuslain 15 §:n kannalta. Myös korkein hallinto-oikeus on muun muassa ratkaisussaan KHO 2022:37 pohtinut samaa tematiikkaa. Muun ohella ratkaisussa on todettu, että silloin voimassa olleen luonnonsuojelulain 39 §:n ja lintudirektiivin 5 artiklan rauhoitussäännöksiä ei myöskään voida tulkita supistavasti sen perusteella, ettei niitä koskevaan poikkeamislupasääntelyyn liity erillistä korvausjärjestelmää.

Edellä lausuttu huomioiden ELY-keskuksen näkemyksen mukaan päätöksessä määrätty suojavyöhyke on tarpeellinen kanahaukan pesäpuun ekologisen toimivuuden säilyttämiseksi ja suhteellinen aiheutettuun käyttörajoitukseen nähden. Vyöhyke on määritelty maastossa tehtyjen havaintojen sekä Luonnontieteellinen keskusmuseon ohjeiden⁴ perusteella. Kanahaukan pesän suojelu on mielekästä vain silloin, kun eläin pystyy tosiasiallisesti onnistuneesti käyttämään samaa pesää uudelleen. Onnistuneen pesimisen edellytyksenä on, että pesäpuun lähiympäristö vastaa lajin elinympäristövaatimuksia.

Sovelletut säännökset

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 70, 121, 126 §
Hallintolaki (434/2003) 60 §

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Saantitodistuksella

Maanomistajat

Sähköisesti

 / Stora Enso

⁴ Haukan pesäpaikan vapaaehtoinen huomiointi -ohje (Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus).

Päätös on julkaistu ELY-keskuksen verkkosivuilla luonnonsuojelulain 121 §:n 3 mom. mukaisesti.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on liitteenä.

Tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Allekirjoitus

Asian on esitellyt juristi Teemu Mäkelä ja ratkaissut luonnonsuojeluyksikön päällikkö Leena Rinkineva-Kantola. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja EPOELY/2152/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2152/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Rinkineva-Kantola Leena 12.05.2025 13:56

Esittelijä Mäkelä Teemu 12.05.2025 09:33

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeudelle.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Milloin päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vaatimatta, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi seitsemäntenä päivänä päätökseen merkitystä postiinjättöpäivästä, ellei muuta näytetä. Milloin päätös on lähetetty sähköisenä viestinä vastaanottajan suostumuksella, se katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos kyseessä on yleistiedoksianto tai julkinen kuulutus, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä ilmoituksen/kuulutuksen julkaisemisesta.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot;
- se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite);
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut; ja
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja. Jollei hallintotuomioistuimella toisin määrää, valtakirjaa ei tarvitse esittää, jos: 1) päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa; 2) asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa; 3) valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista

oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa Vaasan hallinto-oikeudelle. Valitus liitteineen voidaan toimittaa perille henkilökohtaisesti tai asiamiestä käyttäen, postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Valituksen voi tehdä Vaasan hallinto-oikeuteen myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopio, sähköposti, sähköinen asiointipalvelu) toimitettavan valituksen tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Valituksen ja liitteiden lähettäminen postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Suljetussa laitoksessa oleva voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty tätä tehtävää laitoksessa hoitamaan, tai laitoksen johtajalle ja tämän on toimitettava valitus viipymättä toimivaltaiselle tuomioistuimelle tai viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1020/2024) 1 §:n mukainen maksu on tällä hetkellä 310 euroa.

Linkki tuomioistuinmaksulakiin: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Ajantasaista tietoa oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijajulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Vaasan hallinto-oikeus

Asiointi ensisijaisesti sähköisen asiointilinkin kautta: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, Vaasa, 4. krs

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Puhelin: Kirjaamo 0295 642 780

Puhelinvaihte: 0295 642 611

Faksi: 0295 642 760

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: ma-pe klo 8.00–16.15